

Magyar—bolgár barátsági napok

A Hazafias Népfrent megyei bizottsága magyar—bolgár barátsági napokat rendez Csongrád megyében. Ebből az alkalomból Szegedre érkezett *Iván Peikovszki*, a budapesti Bolgár Kulturális és Tájékoztató Központ igazgatója, valamint *dr. Dimitar Kolarov*, az intézmény igazgató-helyettese, akiket a népfrent megyei bizottságán *Molnár Sándor*, a népfrent megyei titkára fogadott és tájékoztatót adott a tömegmozgalom eredményeiről, feladatairól.

Ezután a *Szegedi Kenderfonó és Szövőipari Vállalat újszegedi gyárába* látogattak a bolgár vendégek, ahol *Frányó József* igazgató és *Tóth Imre*, az üzem pártbizottságának titkára ismertette a gyár termelési célkitűzéseit, a dolgozók életkörülményeit, majd megtekintették az üzemet. Délután a gyár *Dimitrov* nevével viselő szocialista brigádja ünnepi gyűlést rendezett, amelyen *Antal Istvánné*, a brigád vezetője mondott ünnepi köszöntőt, és felszólalt *dr. Dimitar Kolarov* is.

Délután a Hazafias Népfrent megyei Honismereti bizottsága és a TIT megyei Történelmi Szakosztálya

Georgi Dimitrov születésének 100. évfordulója alkalmából a magyar—bolgár barátsági nap keretében a *JATE* Bölcsészettudományi Kar tanácstermében emlékülést rendezett. *Dr. Hegyi András*, a Honismereti Bizottság titkárának megnyitóját után *dr. Fábán György*, egyetemi adjunktus tartott előadást *Georgi Dimitrov*ról, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom kiemelkedő harcosáról. Az emlékülésen felszólalt *Iván Peikovszki* is.

Ma, pénteken *Hódmezővásárhelyen* és *Bakson* folytatódik a barátsági rendezvénysorozat, délelőtt a vendégek a népfrent hódmezővásárhelyi városi bizottságán baráti beszélgetésen, és *Dimitrov* születésének 100. évfordulója tiszteletére ünnepi megemlékezésen vesznek részt, majd a *Marx Károly Mezőgazdasági Termelőszövetkezetbe* látogatnak. Megtekintik az ópusztaszeri Nemzeti Emlékparkot is. *Bakson* pedig részt vesznek a művelődési házban rendezett nagygyűlésen. És ellátogatnak a helyi Magyar—Bolgár Barátság Termelőszövetkezetbe.

Szindinamika

A környezet színtervezésének hazai és külföldi szakemberei csütörtökön befejezték háromnapos tanácskozásukat, amelyen 85 előadás alapján vitatták meg a lakások, a munkahelyek, a különböző típusú középületek, történelmi városok, műemlékegyüttesek és lakótelepek színtervezésével kapcsolatos elméleti, módszertani és gyakorlati kérdéseket. Az eszmecsere jelentőségét az adja, hogy a színek *jelentős szerepet töltenek be életünkben, befolyásolják közérzetünket — olykor egészségi állapotunkat — munkateljesítményünket.* Az egyes színek elősegítik vagy esetleg gátolják pihenésünket, szórakozásunkat, kapcsolódásunkat.

A konferencia résztvevői megállapították, hogy épített környezetünk használhatóságba, szebbé, emberibbé formálása érdekében szükséges a nemzetközi együttműködés elmélyítése, a különböző országok szindinamikával foglalkozó intézményeinek, szakembereinek folyamatos tapasztalatcseréje. Ezért a konferencián megalakították a *Nemzetközi Szindinamikai Munkabizottságot*, amelynek elnökevé a svéd tudományos akadémia szinkutató munkatársát, *Hard Anderst* választották.

Az idült vesebetegségekről

Tudományos tanácskozás Szegeden

A vesebetegek számára döntő fordulatot jelent, amikor művesekezelésre szorulnak. Változást hoz megszokott életmódjukban, befolyásolja munkájukat, mindennapjaikat. Olyan konfliktushelyzet teremtődik, mely az orvosi problémákon túl különböző pszichológiai kérdéseket is fölvet. Ezeket az összetett gondokat tették vizsgálat tárgyává azon a *szimpozionon*, amelyet a *vesebetegségekkel foglalkozó orvosi társaság* (Magyar Nephrológus Társaság) rendezett Szegeden az orvostudományi egyetem oktatási épületének tanácstermében *Krónikus urémiás dializált betegek kezelésével kapcsolatos organikus neurológiai, pszichológiai és pszichiátriai kérdések* címmel. Mint *dr. Gál György* egyetemi tanár, a Magyar Nephrológus Társaság alelnöke elmondta, az ország különböző részeiből érkezett több mint 150 szakember a segítség lehetőségeit, ennek orvosi, pszichológiai és hétköznapi gondjait vitatta meg. Azokat a kapcsolatokat tárták fel, mely a beteg, valamint orvos, nővér, család és társadalom között segítheti az idült vesebetegségben szenvedők életét.

Dr. Petri Gábor akadémikus, a SZOTE rektora, a Magyar Nephrológus társelnöke nyitotta meg a konferenciát, majd a délelőtti ülésen két referátum hangzott el. *Dr. Somogyi István* (SZOTE ideg- és elmeklinika) *A krónikus urémiá orvosi, pszichológiai és pszichiátriai kérdéseiről* címmel, *dr. Gál György* pedig *Az urémiás agyödéma és kezelése* címmel tartott előadást.

Ezt követően tíz előadás hangzott el, melyek föl tarták a krónikus vesebetegségben szenvedők befolyásolásának módszereit, a pszichés ráhatás fokozatait a szugszertív bejelenéstől a beszélgetéseken és csoportterápián át egész a pszichiáter által vezetett hipnózisig, melyet be is mutattak.

Délután a Társaság *nővérekéből, technikusokból álló szakköztestület* rendezte meg konferenciáját a művesekezelésben részesülő betegek és az ápolásukat végző nővérek, technikusok kapcsolatának pszichológiai kérdéseiről. Műveseállomások vezető asszisztensnői és technikusai számoltak be arról, az összetett problémakörrel, ami beteg és ellátó személyzet között létrejöhet a pozitív hatás érdekében.

Plusz egy dimenzió

Diaporáma-találkozó lesz Szegeden

(A terem elsötétül, a vászonra színes képek vetülnek, majd áttűnnek újabb és újabb képekbe. A változások a zene ritmusára követik egymást. Az utóbbi időben egyre többször hirdetnek ifjúsági klubok, művelődési intézmények diaporáma bemutatókat. Mindinkább tért hódít az új műfaj, mely olyan diavetítési mód, amikor két vagy több vetítógép ugyanarra a helyre vetíti a képeket egy olyan eszköz közbeiktatásával, amely az áttűnéseket biztosítja. Kép és hang határozott, tudatos, asszociatív kapcsolatára épít ez a mind népszerűbbé váló, látványos művészeti ág. Egyik kiváló képviselője, *Dozvald János* fotóművész nemrégiben *Plusz egy dimenzió!* címmel rendezett önálló estet, a Bartók Béla Művelődési Központban, ahol nemzetközi fesztiválok díjat nyert diaporámait mutatta be.)

Sajátos komponálási törvények szerint készül egy-egy diaporámaprogram. Még mozgófilm nem volt, amikor már megszülettek az első diaporámás kísérletek. Franciaország a műfaj szülőhazája, ott legnagyobbak hagyományai, 102 éves a legrégibb vetítőkészülékük. Újabb reneszánszát a modern vetítéstechnika inspirálta. E műfaj újabb változata a multivízió, ahol több vászonra sok kép vetül, térben teljeseedik ki ez a rendszer, s olyan gazdag látványt kínál, mint például egy szárnyasoltár. Nagyszerű figyelemfelkeltő hatások érhetők el az ismétlések, ritmusok váltakozásával, a képzettársításokkal. Ezzel szemben a diaporáma képátviteli módszere árnyaltabb kompozíciókra ad lehetőséget, szorosabb és intímebb kapcsolatot feltételez kép és hang között.

(Fotó, diakép, diaporáma, multivízió, film — a vizuális művészetek legújabb ágának gazdagodó hajtásai. Jó néhány közülük elismert művészeti ágga nőtt. Vajon, így van-e a diaporáma esetében is?)

Véleményem szerint a diaporámának önálló eszté-

tikai törvényei vannak. Éppen ezért a hazánkban dolgozó amatőr diaporámások joggal vetik föl egy szakmai szövetség létrehozásának gondolatát. Több hazai találkozó, diaporámafesztivál és külföldi meghívás sikere bizonyíthatja, hogy megérdemli ez a műfaj a figyelmet, a nagyobb, szervezett kereteknyújtotta lehetőségeket. Létezősége van a vizuális művészetek komplex rendszerében.

(Egy-egy diaporámaprogram éppúgy segítheti az ismeretterjesztést, mint ahogy szolgálhat propagandacélkat és szórakoztathat is. Hasznos segítője lehet a verbális előadásnak, földidzheti utazások emlékeit, de mint önálló és öntörvényű műfajként is képes gondolatgazdag, magas esztétikai színvonalú produkciókat létrehozni.)

A lehetőségek rendkívül gazdagok, a perspektíva pe-

dig igencsak vonzó. Az idegenforgalom, a reklám, a propaganda mindinkább épít a diaporáma műfajának sajátos lehetőségeire, mint ahogy már eddig is használták az ismeretterjesztésben, a szórakoztatásban. Természetesen ez a technikaához kötött művészeti ág függ háttérparától, elsősorban a nyersanyagoktól. A berendezés lelke az átúszató mechanikus rendszer. A szegedi Bartók Béla Művelődési Központ kezdeményezésére az Ünnepi Hetek idején szervezünk egy diaporámafesztivált a műfaj népszerűsítése, legjelesebb képviselőinek szakmai találkozója és a legsikeresebb művek bemutatása céljából. Bízunk benne, hogy a diaporáma Pécs, Vác és Miskolc mellett Szegeden is gyökeret ver, s az itteni találkozó is segítik majd a műfaj megismerését.

T. L.

Bumeráng az itallapon

A pincér jó, s pihegve szól: kötelességem figyelmeztetni, hogy mindenfajta sör harminc forintba, minden palackozott bor nyolcvannegybe, minden féldecinyi röviditalunk huszonötbe kerül, a kommersz szeresnyez és barack kivételével, azt húszért is megszámitjuk. Nagyfröccsöt huszonöt forintért íhat, kisfröccsöt tizenötért.

Lassan öcsüdok, az ilyesmihez nem vagyok ugyanis hozzászokva. Mondom, lasson öcsüdok, de azért néhány másodperc múlva fölfogom a Debrecen étterem pincérének sugalmazott üzenetét. Ez a derék keszkező azt ajánlja nekem, hogy menjek máshová, ha sört, bort, pálinkát, ásványvizet, egyáltalán akármit is akarok inni ebben a kánculában.

Érzem, hogy tulajdonképpen borralvalót érdemelne ezért a gesztusért, ám miután borralvalót csak a cseh ismeretében szoktam adni, most nem tehetem meg. Furcsán hatna. Később nyomozásba fogok. Megtudom, hogy ezt a rendelkezést Debrecenben hozták. Megtudom azt is, hogy ugyanezen a téren, talán kétszáz méterre

a Debrecen étteremtől, a Szegedben egy üveg Zöld-szilvái mindössze negyvennégy forint hetven fillérbe kerül, s egy kisfröccs — tizenöt forinttal szemben — csak hat negyvenbe. A többit nem sorolom fel. Csak annyit jegyzek meg meg, hogy ugyanezen a bor a Hági étteremben negyvenhét ötvenet kóstál, a Steffi-sör pedig huszonöt nyolcvanot.

És innen már végképp tanácstalan vagyok. Mire gondolt, aki ezt az árstruktúrát kitalálta? Arra talán, hogy az emberek teljesen ostobák? Valószínűnek látszik, hogy valami ilyesmi motoszkalhatott a fejében. Csakhogy az emberek nem azok, olyan üres volt az étterem terasza, hogy csak na...

Az is lehet persze, hogy az áralkotó tagja az alkoholizmus ellen küzdő országos bizottságnak, s így akar jó pontokat szerezni magának. El sem tudom képzelni, mit szól ehhez az áralkotó másik, nem az alkoholizmus ellen küzdő énje. Bár azt hiszem — s ezek után talán joggal — hogy olyan nincs is neki.

Petri Ferenc

Konferencia a neutrínóról

Június 14. és 20. között Balatonfüred ad otthont a Neutrino '82 nemzetközi konferenciának, amelyen több mint kétszáz fizikus vesz részt. A tanácskozás témája a neutrino, amely az univerzum anyagát alkotó részecskék közül talán a legegyszerűbb, de a tudósok szerint ennek a kísérleti tanulmányozása jelentősen a legnagyobb technikai kihívást.

Az elmúlt évtizedben ez az elektromosan semleges, nyomor nem hagyó, igen könnyű, de alig észlelhető részecske a fizikusok és a csillagászok érdeklődésének homlokterébe került.

Tovább tart az aszály

Kapálnak, permeteznek

Ez év májusában 10,3 milliméter csapadékot mértek Szegeden, a Bajai úti meteorológiai megfigyelő állomáson. Májusban ennél kevesebb csapadékot az 1871 óta folyó meteorológiai észlelések során városunkban mindössze három alkalommal jegyeztek föl: 1884-ben 4 millimétert, 1958-ban és 1962-ben pedig 9 millimétert.

Búza István meteorológus szerint súlyosbítja a helyzetet, hogy az előző hónapokban is szűkösen mérte időjárásunk a csapadékot: május végéig idén összesen 111 millimétert kaptunk. A sokévi átlag erre az időszakra

214 milliméter... Június első nyolc napjának Medárdal együtt is csak 2,6 milliméter a csapadékbevétele.

Hazánk egész területén hiány mutatkozik csapadékban, a kapott mennyiség is igen szeszélyes területi eloszlásban, hirtelen lezúdult záporok formájában érkezett. Legnagyobb mértékben, sajnos, éppen megyénket, illetve a szomszédos Bács-Kiskun megyét sújtotta az aszály. A közelebbi kilátások sem látszanak nagyon kedvezőnek.

Bő évtizede úgy tetszett, a csapadékhiány az egyik legkönnyebben leküzdhető kártevétele az időjárásnak. Ha nem esik az eső, öntözni kell, vélték. Az öntözés viszont gazdaságossági problémákat vet föl: jelentősen megdrágítja a termelést, s ezt csak megfelelő hozamnövekedés ellensúlyozhatná. Korábban a szántóföldi zöldségek többségét öntözték. Mostanában azonban ezek nagyüzemi termelése is visszaesett. Egyedül a fűszerpaprikát öntözik még néhány helyen. *Drága az öntözőberendezés, sokallják a vízdíjat.* Elavult, selejtezésre érett, munkaerőigényes masinái vannak a Szeged környéki gazdaságok többségének. Ezért indokoltnak tűnik, hogy a gazdaságok az öntözhető területeket is csak afféle „lélekmentő” jelleggel öntözik.

Mivel az aszály miatt a vegyszeres gyomirtás sokféle hatástalannak bizonyult idén, kapálnak, kultivátoroznak a határban. A szőlőkben, gyümölcsösökben állandó munkát ad a vegyszeres növényvédelem, tovább tart a széna- és a lucernabetakarítás.

Tanácsülés Mórahalmon

Mórahalom nagyközségi tanácsa tegnap, csütörtökön a helyi művelődési házban ülésezett. A testület először meghallgatta és elfogadta az ifjúsági parlamentek tapasztalatairól, az ifjúsági törvény végrehajtásáról szóló beszámolót. Megállapította a tanács, hogy a fiatalok öszintén, nyíltan beszéltek a parlamenteken, és elsősorban a munka- és az életkörülmények javításáról szóló véleményeket, tetteket javaslatot. Felvetették, a gyeselevő kismamákkal többlet törődjön a munkahely, hívja meg őket a különböző kulturális rendezvényekre. Foglalkoztak a továbbtanulás és -képzés lehetőségeivel és sürgették, hogy a differenciált bérezést ahol csak lehet, vezessék be. A fiatalok első számú gondja továbbra is a lakáskérdés. Úgy lájkák, könnyebben tudnának otthont teremteni, ha az eddiginél jobban segítenék őket a munkahelyen kedvezményes fuvarral, különböző támogatásokkal. Több ötlet hangzott el a szabad idő hasznosabb kitöltésére, szorgalmazták, a színházlátogatásokat, az üdülési és szórakozási lehetőségek bővítését.

Napirenden szerepelt a közös költségvetési üzem

munkája is. A vállalatot kilenc község 1977-ben alapította, amelynek tevékenységével a tanács elégedett. Mint kiderült, eredetileg az az a céllal hozták létre, hogy a felújítási munkákat végezzék el, de az építőipari kapacitás hiánya miatt kénytelenek voltak beruházásokkal foglalkozni. Általában sikerrel oldották meg az építési feladatokat. Az új mórahalmi 75 személyes óvoda vagy posta, a ruzsai egészségház, a domaszéki óvoda, valamint a felújított asóthalmi művelődési ház, a pusztamérgesi óvoda, a forráskúti szolgálati lakások, a költségvetési üzem hírnevét öregbítik. A jó teljesítmény egyik záloga, hogy nagyszámú a vállalat törzsgárdája, alacsony a fluktuáció, és ez is hozzájárulhat ahhoz, hogy a megrendelők elégedettek legyenek munkájukkal. Megfelelő a gépellátottság, azonban állandóan gondot okoz az alkatrészhány. A költségvetési üzem vezetői a termelés további növelését létszámemeléssel szeretnék elérni.

Végül a mórahalmi tanács meghallgatta *Ördögné Gárgyán Mária* megyei tanács tag beszámolóját, aki közéleti tevékenységéről adott számot.

Informatikai vándorgyűlés

Csütörtökön Esztergomban megkezdte munkáját a Magyar Közgazdasági Társaság statisztikai informatikai szekciójának V. vándorgyűlése. A tudományos fórum központi témája a statisztika és az államigazgatási információrendszer összehangolását elősegítő informatikai módszerek megvitatása.